

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету іноземної та
слов'янської філології

 Лариса КЛОЧКО

«29» серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Іноземна мова
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка**

**Спеціальність 014 Середня освіта (Історія)
Освітньо-професійна програма Іноземна мова**

**Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Мова навчання англійська**

Погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземної та
слов'янської філології

«29» серпня 2025

Голова: Громова Н.В.,

кандидат педагогічних наук, доцент

Суми – 2025

Розробник:

Сидоренко О. Л., к.п.н., доц. кафедри іноземних мов Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри іноземних мов Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

к.ф.н., доц. Гуменюк І.Л.

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Освітній ступінь перший(бакалаврський) рівень вищої освіти	Нормативна	
		Рік підготовки:	
		4-й	
		Семестр	
		7	7
		Лекції	
		- год.	- год.
		Практичні, семінарські	
		50 год.	год.
		Лабораторні	
		- год.	
		Самостійна робота	
		40 год.	
		Консультації:	
Загальна кількість годин – 90 год.		Вид контролю: залік	

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Іноземна мова» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки напрямів (спеціальностей) 014 Середня освіта (Історія)першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є фахова іншомовна комунікативна компетенція.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є якісна підготовка фахівця до іншомовного спілкування в професійній сфері на основі світового досвіду, а також подальший розвиток мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетенції студентів та формування мовленнєвих умінь і стратегій в різних видах мовленнєвої діяльності на рівні, що за міжнародною класифікацією відповідає Upper-Intermediate (B2).

Завданнями вивчення дисципліни професійного є розширення та збагачення термінологічної лексики відповідно до спеціалізації; активізація навичок усного мовлення під час обговорення фахових тем; розвиток та закріплення навичок читання адаптованих текстів фахового спрямування з метою повного отримання інформації.

Основними **цільми** вивчення дисципліни «Іноземна мова» є:

- формування комунікативної компетентності в сфері професійного спілкування в усній і письмовій формах;
- формування навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, що зумовлена програмою та професійними потребами;
- оволодінні граматичним матеріалом, формами та конструкціями, необхідними для щоденного спілкування;
- формування, розширення та збагачення термінологічної лексики відповідно до спеціалізації;

- забезпеченні можливості отримувати та передавати наукову інформацію зі свого фаху.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних і спеціальних компетентностей:**

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 9. Здатність використовувати знання державної та іноземної мови в освітній діяльності.

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Професійні (фахові) компетентності спеціальності (ПК):

ПК 10. Здатність доцільно застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, створювати навчально-методичне забезпечення для проведення занять.

ПК 15. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності, а саме:**

Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі історії, правознавства та методики навчання, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2.Передумови вивчення дисципліни:

Базовий курс з іноземної мови для ОПІ бакалаврського рівня.

3. Результати навчання за дисципліною

Програма навчальної дисципліни «Іноземна мова» ґрунтується на сучасних підходах до творчої самореалізації особистості, враховує принципи наступності, системності, міжпредметних зв'язків, особистісно зорієнтованого навчання, діалогічності й комунікативної спрямованості, діяльнісного навчання, співпраці викладача і бакалавра, скеровує подальшу роботу фахівця на підвищення своєї педагогічної майстерності в оволодінні іноземної мови в сучасних умовах.

Програмні результати навчання (Уміння):

ПРУ 5. Уміти оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.

ПРУ 6. Уміти використовувати інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності.

ПРУ 7. Уміти застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

ПРУ 8. Уміти добирати і застосовувати освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів.

4. Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю:

100– бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, вільно самостійно та аргументовано користується теоретичними знаннями; застосовує знання при розв'язуванні завдань, може пояснити хід розв'язання, аргументувати ефективність шляху їх виконання. Правильно розв'язує завдання контрольних робіт у межах понад 90%. Студент демонструє у наявності результати виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою.

82 – 89	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань, розв'язує завдання, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно розв'язує більшість завдань контрольних робіт, що становить від 82 до 90%. Завдання практичних занять виконує у повному обсязі.
74 – 81	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, ознайомлений з основними джерелами, допускає суттєві неточності та помилки. Правильно розв'язує частину завдань контрольних робіт, що становлять від 74 до 81%. Завдання практичних занять виконує у повному обсязі.
64 - 73	Вільно володіє матеріалом лекцій, але не може навести власних прикладів. Може виконати елементарні завдання з теми. Фрагментарно, поверхово без аргументації та обґрунтування відповідає на запитання, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичні завдання виконує з суттєвими неточностями, правильно розв'язує завдань контрольних робіт у межах від 64 до 73%. Виконує завдання практичних занять понад 64%.
60 – 63	Володіє матеріалом лекцій, не виявляє додаткове опанування та розширення знань. Знає основні поняття, відчуває труднощі у наведенні прикладів, аргументації положень, поясненні кроків розв'язання завдань. Розв'язує завдань контрольних робіт у межах від 60 до 63%
35 – 59	Студент не володіє теоретичним матеріалом з дисципліни, розв'язує прості практичні завдання. Допускає суттєві помилки, не може пояснити алгоритм розв'язування практичного завдання. Розв'язує завдань контрольних робіт у межах 36-59%
1 – 34	Студент не володіє теоретичним матеріалом. Виконання практичних завдань викликають значні труднощі. Розв'язує завдань контрольних робіт у межах від 0- до 35%

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти
Приклад для заліку

T1		T2		T3		T4		Загальна к-сть балів
пр	с/р	пр	с/р	пр	с/р	пр	с/р	
25	25	25	25	25	25	25	25	

T1, T2, T3, T4 – теми практичних занять.

Залік – участь у навчальних та наукових заходах (тези фахової конференції, участь у англомовних вебінарах з отриманням сертифікату) – 25 балів.

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання здобувачами вищої освіти всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального матеріалу шляхом поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **60 балів:** аудиторна робота: на семінарських заняттях – підготовка доповідей і виступ в аудиторії у вигляді усних відповідей, участь в обговоренні семінарських питань / дискусіях, виконання практичних завдань, виконання завдань тестового контролю; участь у роботі малих груп, розв'язуванні кейсів, демонстрація навичок soft skills; активна участь у практичному занятті враховується при виставленні оцінки за відповідну тему;

- **15 балів:** опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготовка рефератів, есе, презентацій; розв'язання кейсів, участь у наукових заходах.

Результат підсумкового контролю (залік) оцінюється максимум в 25 балів

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>).

Перезарахування результатів здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни «Іноземна мова» можуть бути:

- усний контроль. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією аудиторією;

- письмовий контроль. Здійснюється за допомогою письмових робіт. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);

- тестовий контроль. Тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких вказує на наявність (або відсутність) у здобувача вищої освіти певних знань, умінь;

- підготовка доповідей, есе, презентацій тощо. Передбачає виконання здобувачами вищої освіти різних форм завдань; розв'язання кейсів, ситуативних завдань.

Засоби діагностики результатів навчання ґрунтуються на необхідності виявлення soft skills: критичне мислення, комплексне розв'язання проблем, оригінальність, креативність, міркування та створення ідей, комунікативні навички та навички самоорганізації, уміння працювати з інформацією.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Іноземна мова » складається з одного модулю, в якому висвітлюється тематика курсу (4 теми згідно навчальної програми).

7. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Навколишнє середовище. Людина і довкілля.

Тема 2. Подорожі, екскурсії. Визначні об'єкти історичної та культурної спадщини України та країни, мову якої вивчають.

Тема 3. Видатні особистості в історії. Вплив на становлення державності України.

Тема 4. Культура й мистецтво, традиції та звичаї в Україні та в країні, мову якої вивчають. Міжнародні організації, міжнародний рух.

ГРАМАТИЧНИЙ ІНВЕНТАР

Дієслово. Правильні та неправильні дієслова. Спосіб дієслова. Часовидові форми. Дієслівні форми (інфінітив, герундій, дієприкметник). Конструкції з дієслівними формами (складний додаток, складний підмет, складний присудок).

Речення. Прості речення. Складні речення. Безособові речення. Умовні речення (0, I, II, III типів).

Пряма й непряма мова

Словотвір.

8. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Тематика курсу			
Тема	кількість год.		
	лекції	пр.занят.	сам. роб.
Тема 1. Природа та довкілля			
1.1. Погода. Навколишнє середовище.	-	4	2
1.2. Шляхи вирішення проблеми забруднення оточуючого середовища.	-	6	2
1.3. Людина і довкілля.	-	4	2
Тема 2. Подорожі, екскурсії.			
2.1. Види подорожей. Види транспорту.		4	2
2.2. Визначні об'єкти історичної та культурної спадщини України		4	4
2.3. Визначні об'єкти історичної та культурної спадщини Англії.		4	4
Тема 3. Видатні особистості в історії. Вплив на становлення державності України			
3.1. Видатні особистості в історії.		4	6
3.2. Вплив на становлення державності України.		4	4
3.3 Становлення державності України.		4	6
Тема 4. Культурна спадщина			
4.1. Культура й мистецтво традиції та звичаї в Україні та в країні, мову якої вивчають.		4	2
4.2. Література, музеї, виставки, живопис.		4	2
4.3. Міжнародні організації, міжнародний рух.		4	4
Загальний обсяг год.	-	50	40

9.Теми практичних занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин
1.	Природа та довкілля.	14
2.	Подорожі, екскурсії.	12
3.	Видатні особистості в історії.	12
4.	Культурна спадщина.	12
	Всього	50

10. Самостійна робота

Самостійна робота студентів належить до інформаційно-розвиваючих методів навчання і є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Види самостійної роботи студента за цільовим призначенням:

1. Вивчення нового матеріалу: читання та конспектування літературних джерел інформації; перегляд відеозаписів; інші види занять.

2. Поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до тестів; виконання типових завдань; інші види занять.

3. Вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: розв'язання нестандартних задач; участь у ділових іграх; складання рефератів, анотацій, доповідей, інформацій з заданої теми; інші види занять.

4. Використання підручників та методичних вказівок вітчизняних та зарубіжних авторів, а також статей сучасних періодичних видань. Крім того, студенту рекомендується інтенсивне самостійне користування сучасними навчальними технологіями, тобто мультимедійними мовними курсами, відповідними сайтами Інтернету.

11.Рекомендована література

Основна література:

1. Англійська мова для навчання і роботи: навчальний посібник у 5 т. = English for Study and Work: Coursebook in 5 books / С.І. Кострицька, І.І. Зуєнок, О.Д. Швець, Н.В. Поперечна; Міністерство освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2014.
2. Ключко Л.І. Communication Skills at Work. Навчальний посібник. – Суми, Поліграф, 2009. – 154 с. (9, 87 д.а.)
3. Англійська мова для студентів немовних спеціальностей. Навчальний посібник. Електронне видання./ О. Л. Сидоренко. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. – 67 с. <https://repository.sspu.edu.ua/items/c4ce7ca4-8312-4fac-8cf4-f42febc1907e>
4. Сидоренко О.Л. Використання SMART-технологій у вивченні іноземної мови: загальний огляд. Scientific and pedagogical internship. Smart technologies- integral assistants of philologists in their professional activities. February 5- March 17. 2024.Wloclawek, the Republic of Poland. P. 98-102. <https://repository.sspu.edu.ua/items/e8dd03a2-9ead-4960-8b20-ba8a549d20c8>
5. Чикалова М. М., Коваленко С. М., Ч60 Foreign language for special purposes (non-linguistic specialties). Іноземна мова за фаховим спрямуванням (для студентів немовних спеціальностей). Навчальний посібник для підготовки студентів ОКР «Магістр» денної та заочної форм навчання закладів вищої освіти. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. - 125 с.
6. E. Moutsov. Use of English for B2. Student's Book. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/612732/>
7. Rawdon Wyatt. Check your English Vocabulary for Law. A&C Black. London, 2006. – 76 p.
8. Dictionary of Law, 5th edition / edited by Ned Beale, 2007. – 320 p.
9. Hedzyk, A., Pohoda, O. , Herman, V. , Sydorenko, O. , & Klochko, O. . (2023). Prospects for the development of distance education in Ukraine: Methodological aspect. Revista Eduweb, 17(1), 62–75. <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2023.17.01.7> (Web of Science).

Додаткова література:

1. Голіцинський Ю. Б. Граматика: Зб. вправ / 7-го вид. / Б. Б. Голіцинський, Н. А. Голіцинська. – К. : – Арії., 2015. – 544 с.
2. Коваленко, С. М. Enjoy listening English dialogues [Text] = Вдосконалюємо уміння аудіювання у діалогічному мовленні : на матеріалі англійської мови : навчальний посібник для студентів 1-го курсу спеціальностей «Англійська мова та друга іноземна мова» денної та заочної

форм навчання вищих навчальних закладів. Частина 1 / С. М. Коваленко, М. М. Чикалова. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. – 123 с.

3. Корж-Усенко Л. В., Сидоренко О. Л. Розвиток україністичних студій у світовому вимірі: здобутки і перспективи. Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін VIII Міжнародна науково-практична конференція (21-22 грудня 2022 р., м. Суми). – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. – С.21-23.

4. Ляшенко І. В. Англійська мова: Practice Abroad : навчальний посібник з англійської мови за програмою курсу поглибленого та інтенсивного вивчення іноземних мов / І. В. Ляшенко, О. А. Литвиненко, Т. М. Меденцова та ін. – Суми : Університетська книга, 2010. – 400 с.

5. Паращук В.Ю., Грицюк Л.Ф. Практикум з граматики англійської мови: Навчальний посібник для студентів старших курсів факультетів іноземних мов, спеціальність «англійська мова». – 1-е видання, - Вінниця: Нова книга, 2002.

6. Янсон В.В., Свистун Л.В., Богатирьова С.Т., Лежньов СМ. „A Practical Guide for Learners of English": Книга 1, 2: Навчальний посібник. Англійська мова. - Київ: Тов. „ВП Логос", 2002. - 368 с.

7. Murphy R. English Grammar in Use. / R. Murphy. – Cambridge University Press, 2001. – 414 с.

Інтернет ресурси:

1. <http://btc-english.narod.ru> – розмовна англійська мова
2. <http://dictionary.cambridge.org/> – словники
3. www.repete-my.com – повторення лексики
4. <http://www.study.ru/test/> – тести з англійської мови
5. http://tourlib.net/books_ukr
6. <http://careerplanning.about.com>
7. <http://www.better-english.com.exerciselist.html> (English for Business)
8. <http://ppp.net/links/news> (The Ultimate Collection of News Links)
9. <http://www.m-w.com/dictionary> (Merriam Webster Online)
10. <http://www.bucknell.edu/rbeard/diction/html41> (Online Dictionaries)
11. <http://vancouver-webpages.com/synonyms/html> (Synonym Dictionary)

Інтернет ресурси

WEB-sites:

1. English as a Second Language
<http://academic.cuesta.cc.ca.us/ahalderma/ESL.htm>
2. English Grammar Links for ESL Students

<http://www.gl.umbc.edu/~kpokoy1/grammar1.htm>

3. English for Science and Technology: <http://www.hut.fi/~rvilmi/EST>

4. On-Line English Grammar:

<http://www.eolunet.com/english/grammar/toc.html>

5. On-Line Language Exercise: <http://www.ilegroup.com/interactive/>

6. Learning English on the Web <http://www.rong-chang.com>

7. Online Directory of ESL Resources

<http://www.cal.org/ericcll/ncbe/esldirectory/>

8. Parliament of the United Kingdom / <http://www.en.wikipedia.org/wiki>

Legal Dictionary / <http://legal-dictionary.thefreedictionary.com/>